

Projektet Lärandemål för informationskompetens Slutrapport

"Information literacy is the adoption of appropriate information behaviour to identify, through whatever channel or medium, information well fitted to information needs, leading to wise and ethical use of information in society" (Webber and Johnston, 2003).

Innehåll

Bakgrund
Syfte
Organisation
Aktiviteter
Utvärdering
Slutreflektioner
Ekonomisk redovisning

Bakgrund

Upprinnelsen till detta projekt var ett BIBSAM-seminarium på KB i oktober 2005, som hette "Den livslånge studenten". Det seminariet byggde i sin tur delvis på BIBSAM-projektet "Mål och måluppfyllelse vid högskolebiblioteken - Someone else's job, - måluppfyllelse av 1 kap §9 högskolelagen" genomfört av Birgitta Hansson och Olle Rimsten, Örebro universitet. Bolognaprocessen hade då precis kommit igång vid de högre lärosätena i landet och önskemål om att ordna en workshop kring bibliotekens del i denna framfördes.

http://www.kb.se/BIBSAM/kursokonf/ovriga/livslange_student.htm

BIBSAM arrangerade tillsammans med Stockholms universitetsbibliotek en sådan workshop med titeln "Högskolebiblioteken och Bolognaprocessen" på SU den 14/2 2006. Det fanns ett stort intresse från högskolebiblioteken i hela Sverige att få delta och utbyta erfarenheter eftersom var och en visste att Bolognaprocessen innebar en stor chans till integrering av bibliotekens kurser i den högre utbildningens reguljära undervisning och synlighet för de sk generiska kompetenser av vilka informationskompetens är en. Fortfarande rådde stor osäkerhet om hur rollen skulle se ut. Vi arrangörer på SUB beslöt ändå att sätta gränsen vid 40 deltagare eftersom vi ville ha en riktig workshop med aktivitet.

<http://www.sub.su.se/omsub/visaevenemang.aspx?eid=51>

Idén om ett projekt för insamling av exempel och diskussion kring frågorna kom vid detta seminarium, men det dröjde till senvåren innan ett sådant utlystes. Ett par bibliotek fick under tiden i uppdrag av sina lärosäten att utreda bibliotekets resurser och pedagogiska roll i sammanhanget. Växjö universitetsbibliotek hette "Bolognaprocessen i ett biblioteksperspektiv – ett uppdrag för Växjö universitetsbibliotek" och rapport av Ann-Louise Hansson finns här:

www.vxu.se/bib/about/personal/~ann-louise/Bolognarapport.pdf

Syfte

Projektets syfte var att stödja högskolebibliotekens arbete med Bolognaprocessen, genom att sprida erfarenheter och goda, konkreta exempel på hur lärandemål för informationskompetens

kan formuleras och integreras i kursplanerna inom den högre utbildningen, samt att sprida exempel/förslag på hur man kan mäta om dessa mål uppfylls.

Organisation

Finansiärer: BIBSAM/BIBNÄT och NHSU

Projektet har genomförts i samarbete mellan Stockholms universitetsbibliotek och Lärums, Lärarhögskolan i Stockholm. Från början var även Växjö UB intresserade av att vara med men det slutade med att man deltog som övrig intressent.

Projektledare: Christina Tovoté, SUB.

Projektmedarbetare från Lärums: Marie Lövgren och Gunilla Sundström

Webbarbete och färdigställande av exempel utfördes vid SUB av Katarina Ingemarsson och Susanne Millberg, Informationsavdelningen och Maria Ljung, Avdelningen för Kundservice.

Tidsplan

Projektet fick en mycket kort utlysningstid, startade i månadsskiftet maj - juni 2006, var tänkt att pågå ett halvår men fortsatte året ut med en månads förlängning i december och ett avslutande seminarium den 31/1 2007.

Aktiviteter

1) *Insamling av exempel* från svenska universitets- och högskolebiblioteks Bologna-anknutna verksamhet

2) *Webbplats* skapad vid Stockholms universitetsbibliotek och länkad till Lärums och finansiärernas webbplatser. Denna webbplats, som är tänkt att leva vidare efter projektet, har under projekttiden gett plats för de insamlade *exemplen* på hur lärandemål och kompetenser formulerats och följts upp. Den har också innehållit *relaterade* länkar till rapporter och relevanta aktiviteter.

Via webbplatsen har funnits möjlighet till *diskussion i en blogg*. De två projektsamordnarna vid SUB och Lärums har turats om att moderera diskussionen och sett till att den hållits levande, en uppgift som visade sig svårare än man trodde.

3) *Information*

Den viktigaste spridningen av information skedde vid slutseminariet den 31/1-07 på Lärums (Bilaga 1) Information har också fortlöpande getts via BIBLIST och på andra konferenser och seminarier bl.a mer fylligt vid invigningen av Pedagogiska biblioteket vid Göteborgs UB 22/9, där upprop också gjordes för mer aktivitet på bloggen.

4/10 gjordes en lägesrapport för BIBNÄT.

4) *Avslutande seminarium*

hölls den 31/1 2007 på Lärums, Lärarhögskolan i Stockholm och 62 personer från hela Sverige deltog. (Bilaga 1)

De enda resor som finansierats inom projektet var deltagarnas från Lunds universitet, som hade större presentationer på detta seminarium. (Se separat ekonomibilaga!)

Projektutvärderingar

Efter det avslutande seminariet skickades tre frågor ut till alla deltagare. (Bilaga 2)

13 utvärderingar hade kommit in till slutrapportens sammanställande.

På frågan om man har haft användning för exemplen svarar de flesta att de har haft stor och direkt användning av dessa. En svarar att man kan få sådan användning i framtiden. Några talar också om de tidigare BIBSAM-seminarierna och ser på projektet som en sammanhängande helhet med dessa. I Linköping kom man igång med lärandemålskrivningen redan under våren 06 efter "startseminariet" på SUB och passar på att utvärdera detta mycket positivt. Man säger att idén är bra och att det är självklart att alla vill hålla på och jämföra med andra och hämta inspiration.

Här några utdrag ur svaren på fråga 1:

Ja, jag har haft stor användning av de exempel som projektet samlat. Vi har nu en arbetsgrupp som har liknande uppgift som de som finns redovisande i rapporterna från t.ex. Lund.

Jag tycker att bidragen från de olika högskolorna på webbplatsen har varit användbara. Själv jobbar jag på en liten högskola som ännu inte kommit så långt vad gäller lärandemål och då är det alltid intressant att se hur andra löst detta.

Jag har inte varit inblandad i arbetet med att skriva lärandemål. Däremot har jag hittat projektrapporter som varit intressanta rent allmänt då det gäller undervisning och lärarkontakter.

Mina kollegor som har varit involverade i högskolans Bologna-arbete har använt den information och de exempel som funnit på hemsidan som ett underlag i sina diskussioner i högskolans arbetsgrupp.

De exemplen har vi haft som utgångspunkt i Linköpings arbete med lärandemål.

Både för delmål inom ett IKT-projekt och för innehållet i min egen studie använder jag konkret vad som sades om lärandemål för informationskompetens.

Stor nytta som inspirationskälla och diskussionsunderlag.

Vi hade stor nytta av de nya verben. Vi kunde bara byta ut en del text ur vår gamla skrivning.

Jag har haft nytta av bloggen men inte som en följd av seminariet 31/1 -07 utan av förra vårens möte Högskolebiblioteken och Bolognaprocessen.

När jag formulerade lärandemålen inspirerades jag av en del av det material som var utlagt på bloggen som skapades våren 06. Timingen för förra vårens möte och skapandet av bloggen var därför mycket bra.

På frågan om vad man tyckte om det avslutande seminariet svarar man att det var välorganiserat, effektivt, trevligt och givande med en bra blandning av talare som satte fart på diskussionerna och att det var värdefullt att ta del av andras erfarenheter både i storforum och i gruppdiskussioner för alla som inte vågar prata inför många. Någon säger att det var först efter seminariet som man fick upp ögonen för all den information som ligger på projektets webbplats. Samtliga tycker det var högst intressant att Högskoleverket deltog och hoppas på framtida resultat av detta.

På frågan om hur vi går vidare kom det in flera förslag och idéer, som citeras ganska utförligt här eftersom detta är viktigt för hur BISAM ska förhålla sig till resultatet av projektet. Alla är ense om att webbplatsens exempel på något sätt ska leva kvar, ett par nämner också bloggen, och att vi behöver ett årligt seminarium kring dessa frågor.

Viktigt att det finns samordning nationellt. Förväntar mig att den nybildade arbetsgruppen inom "Forum för bibliotekschefer" kommer med bra rekommendationer och att även BIBSAM fortsätter stödja utvecklingsprojekt.

Forum av det slag som seminariet utgjorde behövs. Ett uppföljande seminarium, med mera utrymme för diskussioner i grupper skulle vara bra. Vid ett ytterligare seminarium skulle till exempel gruppdiskussioner kunna ske utifrån föreslagna diskussionsteman, alla med fokus på olika typer av svårigheter med att skriva lärandemål eller arbeta integrerat institutioner-bibliotek.

Behåll webbplatsen, tror också att idén som kom upp på seminariet att försöka kartlägga informationskompetensundervisningens utformning t.ex avseende webb-basering på de olika högskolorna/universiteten vore bra.

De förslag som framkom på seminariet var bra. Dels att ses om ett år och diskutera hur det blivit. Dels att försöka påverka genom SUHF:s Forum för bibliotekschefer arbetsgrupp.

Bra om dokumenten finns kvar på någon webbplats och dessutom struktureras lite bättre. En ny rubrik skulle kunna vara Bedömning av informationskompetens med exempel från dem som har utvecklat former för att bedöma om studenterna lärt sig något av vår undervisning. Tror att detta blir den stora frågan framöver. Kanske ett tema för nästa års seminarium.

Ett viktigt tema för nästa seminarium: examineringen.

Någon form av uppföljning - hur gick det sedan? Och hur har det gått med vårt eventuella inflytande över formuleringarna i kurs- och utbildningsplaner? Det senare var det mer diskussion om på första seminariet. En träff till om ytterligare ett och ett halvt år vore intressant, när vi har använt oss av våra nya lärandemål under ett läsår minst.

Det kan vara samma form som i år, en huvudtalare utanför biblioteksvärlden och sedan en rad mer interna exempel och biblioteksperspektiv.

Detta kommer från en lärare:

Min avdelnings IKT-projekt ingår i ett samarbete som Lärum vid LHS har med andra högskolor i Sthlm-området, ett 6-årigt projekt om digital literacy, finansierat av KK-stiftelsen och andra. Om det finns fortsatta aktiviteter om informationskompetens är jag förstas intresserad av att ingå. Samarbetet lärare och bibliotekarier/IT-pedagoger emellan är oombärligt för att studenterna ska få uppgifter att arbeta med som efterfrågar informationskompetens. Vad som inte bedöms har studenter en tendens att välja bort. Informationskompetens måste därför integreras i kurser och uppgifter.

Och som avslutning:

Vi på MHS Karlbergs bibliotek hade genast stor nytta av det vi inhämtat på konferensen. Redan två dagar efter hade vi en föredragning samt gruppdiskussion om Lärandemål för informationskompetens

*på skolans Pedagogiska forum.
Vi vill gärna fortsätta att lära oss mera.*

Slutreflektioner

Projektets syfte att stödja högskolebibliotekens arbete med Bolognaprocessen genom att sprida erfarenheter och exempel på hur lärandemål för informationskompetens kan formuleras och integreras i kursplanerna inom den högre utbildningen får anses uppfyllt och exemplen kommer att finnas kvar till hjälp för alla, som fortsätter arbetet.

Däremot måste man på något sätt gå vidare med att sprida exempel/förslag på hur man kan mäta om dessa mål uppfylls. Projektet pågick bara ett drygt halvår och det krävs längre tid och mer integrering i Bolognasamarbetet innan några mål kan mätas. Det är också en svår uppgift att mäta effekter och förändringar i beteenden och evidensbaserat biblioteksarbete forskas det om i hela världen. I projektets exempelsamling finns förslag till examinering av förväntade studieresultat men ytterligare projekt och seminarier kring detta måste till, vilket också föreslås av deltagarna i slutseminariet.

Projektet hade inte en idealisk starttid precis när sommarsemestrarna började och det dröjde även en bit in på hösten innan det uppmärksammades trots åtskilliga upprop på BIBLIST och personligt e-mailande till nyckelpersoner. Det verkade dock som om allt lossnade under andra delen av höstterminen.

Den mest framgångsrika och uppskattade delen har varit exemplen. I början var det trögt även med exempelinsamlingen. Strukturen av webbsidorna kunde ha varit tydligare med t ex lärandemål och examineringsförslag åtskilda men eftersom dokumenten oftast innehöll båda delarna var det svårt att särskilja utan att dubblera. Vid en fortsättning bör dock detta göras. Det kommer troligen att vara enklare att samla renodlade exempel ju längre tid som går och ju mer arbete som läggs ned på Bolognaprocessen och bibliotekens del i den ute på högskolorna.

Även seminarierna, i plural om vi räknar det vid SUB som start, har varit mycket välbesökta och uppskattade. Förmodligen kommer också fortsättningsvis runt 60 personer att anmäla sig till sådana om förslaget att ha ett per år går igenom.

Bloggen var däremot inte någon succé. Inläggen har inte varit så många, och man kan fråga sig om blogg verkligen är rätt diskussionsforum. Vill inte bibliotekarier blogga? Är vi för försiktiga och för perfektionistiska? Blogg är ett nytt medium och troligen känns seminarieformen mer bekant för just bibliotekarier, som inte vill lägga ut något ofärdigt eller mindre perfekt till allmän beskådan. I en blogg på webben är man ju mycket synlig.

Kanske är det inte heller så lätt att diskutera dessa frågor eftersom alla är i början av något och har kort erfarenhet. Man vill hellre ha exempel och sätta igång med dessa som modell på sitt eget lärosäte. När alla har jobbat ett tag med sina egna varianter kanske diskussion kan komma igång. För inte är det väl så att man inte vill dela med sig? Snarare tvärtom, visar det sig i seminarier och utvärderingar.

Men kanske ska vi inte ge upp detta medium. I biblioteksvärlden internationellt finns många bloggar och fler tillkommer hela tiden. Akademiker använder sådana alltmer även pedagogiskt och när vi nu har kommit igång och börjar vänja oss finns det möjligen plats även för en blogg kring högskolebibliotekens integration i högre utbildning.

Många har också troligen följt projektet digitalt och haft användning för länkar och exempel utan att delta i diskussionerna. Vid projekttidens slut gjordes en sammanräkning av antalet besökare på webb-platsen. Summan var 1.525. (Bilaga 3)

Ekonomisk redovisning

Se separat bilaga!

Bilaga 1

AVSLUTANDE SEMINARIUM FÖR PROJEKTET LÄRANDEMÅL FÖR INFORMATIONSKOMPETENS 31/1 2007

Arrangörer: Stockholms UB och Lärum, Lärarhögskolan Stockholm

Plats: Tillbergsalen, T-huset, Lärarhögskolan Stockholm

Tid: 10.00 – 15.00

PROGRAM

9.30 – 10.00	<i>Samling och kaffe</i>
10.00 – 10.20	<i>Inledning</i>
Christina Tovoté, projektledare, Stockholms universitetsbibliotek
Marie Lövgren, bibliotekarie, Lärum
och
Jan Hagerlid, tf chef, BIBSAM
10.20 – 10.50	<i>Kvalitet och nya examensbeskrivningar</i>
Clas-Uno Frykholm, avdelningschef,
Utvärderingsavdelningen, Höskoleverket
10.50 – 11.20	<i>Anställningsbarhet och generiska kompetenser</i>
Seminarier vid Uppsala och Stockholms universitet
Mia Carlberg, Uppsala UB och Christina Tovoté, Stockholms UB
	Kort paus
11.30 – 12.30	<i>Projektrapporter från Lunds universitetsbibliotek</i>
Karin Jönsson, Samhällsvetenskapliga
fakulteten: <i>Informationskompetens - ett lärandemål i
högskoleutbildningen</i>
Lena Landgren, Området för Humaniora och Teologi:
<i>Informationskompetens inom HT-området vid Lunds universitet</i>

Anna Wiberg, Juridiska fakulteten: *Bolognadeklarationen och informationskompetens*

12.30 – 13.30	Lunch
13.30 – 15.00	Seminarium kring erfarenheter och behov av stöd. Diskussion om planer för fortsatt utveckling av högskolebibliotekens roll i Bologna-processen. Presentation av SUHF:s Forum för bibliotekscheferns nya arbetsgrupp <i>Bibliotekets roll i utbildningen och pedagogisk utveckling</i> .

Bilaga 2

Följande mail gick ut 13/2 2007 till alla som deltog i det avslutande seminariet 31/1:

Hej!

Den 31/1 deltog du i seminariet "Lärandemål för informationskompetens" på Lärarhögskolan i Stockholm. För att vi ska kunna utvärdera projektet och seminariet, undrar vi om du vill svara på följande tre frågor:

1. Har du haft användning av exemplen i projektet "Lärandemål för informationskompetens" i ditt arbete? Hur?
2. Vad tyckte du om det avslutande seminariet?
3. Har du några synpunkter på hur vi går vidare?

Svara gärna kortfattat. Det vore en stor hjälp för oss som har genomfört projektet om du tar dig lite av din tid!

Skicka dina svar till Christina.Tovote@sub.su.se

Länk till projekthemsidan

<http://www.sub.su.se/omsub/larandemalforinformationskompetens.aspx>

Med vänlig hälsning

Marie Lövgren

Marie Lövgren
Bibliotekarie
Lärum/Högskolebiblioteket
Lärarhögskolan i Stockholm
Box 34103
100 26 Stockholm
Tel: 08-737 59 62
<http://www.lhs.se/bibliotek/>

Bilaga 3

Antalet besökare på projektets webbplats

juni	Antal besökare
http://www.sub.su.se/omsub/larandemalforinformationskompetens.aspx	372
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-exempel.aspx	137
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-relateradeprojekt.aspx	67

juli

http://www.sub.su.se/omsub/larandemalforinformationskompetens.aspx	96
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-exempel.aspx	34
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-relateradeprojekt.aspx	17

aug

http://www.sub.su.se/omsub/larandemalforinformationskompetens.aspx	209
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-exempel.aspx	90
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-relateradeprojekt.aspx	30

Sep

http://www.sub.su.se/omsub/larandemalforinformationskompetens.aspx	198
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-exempel.aspx	131
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-relateradeprojekt.aspx	26

Okt

http://www.sub.su.se/omsub/larandemalforinformationskompetens.aspx	177
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-exempel.aspx	87
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-relateradeprojekt.aspx	29

Nov

http://www.sub.su.se/omsub/larandemalforinformationskompetens.aspx	164
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-exempel.aspx	129
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-relateradeprojekt.aspx	44

Dec

http://www.sub.su.se/omsub/larandemalforinformationskompetens.aspx	465
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-exempel.aspx	169
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-relateradeprojekt.aspx	49

Jan 2007

http://www.sub.su.se/omsub/larandemalforinformationskompetens.aspx	387
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-exempel.aspx	131
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-relateradeprojekt.aspx	56

Feb 2007

http://www.sub.su.se/omsub/larandemalforinformationskompetens.aspx	185
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-exempel.aspx	57
http://www.sub.su.se/omsub/larandemal-relateradeprojekt.aspx	41

